

10 TEVET

OLD MOURNING - NEW MEANING

מדרשת תהילה

A] 10 TEVET - THE START OF THE DESTRUCTION OF THE FIRST TEMPLE

3318	442 BCE	Nevucadnezer assumes the throne of Bavel
3319	441 BCE	Nevucadnezer conquers King Yehokayim of Judea, which becomes a vassal state of Bavel
3327	433 BCE	Nevucadnezer exiles King Yechoniah of Judea, together with the leading scholars, including Mordechai and Yechezkel (on 1 Tevet)
3336	424 BCE	Nevucadnezer lays siege to Jerusalem on 10 Tevet
3337	422 BCE	Nevucadnezer breaches the walls of Jerusalem on 9 Tammuz and then destroys the Temple on 9 Av

1. כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֶמֶת וְהַשְּׁלוֹם אֶהְיֶה

זכריה ח"ט

The Navi Zecharia refers to 4 fasts of his day which will eventually become days of simcha (on certain conditions - see below). One of these is the 'Fast of the Tenth Month' (now called Tevet). This is the fast of 10 Tevet.

2. קרי להו צום, וקרי להו ששון ושמחה! .... אמר רב פפא: הכי קאמר: בזמן שיש שלום (רש"י - שישראל שרויין על אדמתן) - יהיו לששון ולשמחה, יש שמד - צום, אין שמד ואין שלום, רצו - מתענין, רצו - אין מתענין. אי הכי, תשעה באב נמי - אמר רב פפא: שאני תשעה באב, הואיל והוכפלו בו צרות

ראש השנה יח:

The gemara explains that these fasts change to feast, depending on the situation of the Jewish people. In a time of shalom (ie with a Temple), these days are festivals. In the time of persecution, they are fasts mandated by the prophets (divrei kabbala). In a time of galut but without persecution, the Talmud states that, other than Tisha Be'Av (which was the most bitter day of disaster), they became 'voluntary' fasts.

3. ועכשיו נהגו הכל כמ"ש רבינו וברי הן חוצה על כל ישראל עד שיבנה זכמ"ק

מגיד משנה הלכות תעניות פרק ה

The Rishonim clarify that all the Jewish people have taken on a custom to observe these fasts as compulsory until the Temple is rebuilt.

4. (א) ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש העשירי בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך בבל הוא וכל חילו על ירושלם ויחן עליה ויבנו עליה דין סביב: (ב) ותבא העיר במצור עד עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו: (ג) בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ: (ד) ותבקע העיר וכל אנשי המלחמה הלילה דרך שער בין החמתים אשר על גן המלך וכשדים על העיר סביב וילך דרך הערבה: (ה) וירדפו חיל כשדים אחר המלך וישגו אותו בערבות ירחו וכל חילו נפצו מעליו: (ו) ויתפשו את המלך ויעלו אותו אל מלך בבל רבלתה וידברו אותו משפט: (ז) ואת בני צדקיהו שחטו לעיניו ואת עיני צדקיהו עור ויאסרוהו בנחשתים ויבאחו בבל:

מלכים ב' כה א-ז

The origins of the 10 Tevet fast come just over two years before the destruction of the First Temple in the year 3336 (425 BCE). Nevucadnezer began the siege of Jerusalem on this day, which eventually led to the capture of the Jewish King, Tzidkiyahu, whose children we slaughtered in front of him, before his eyes were gouged out. The account of the siege is also given in Yirmiyahu Ch. 52.

5. (א) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר: (ב) בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם בעצם היום הזה:

יחזקאל כד א-ב

6. (א) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית - למלכות צדקיהו... (ב) בן אדם כתוב לך את שם היום את עצם היום הזה - הנבואה באה לו בעשרה בטבת שבאותו יום סמך מלך בבל על ירושלם ואמר לו שיכתוב אותו היום ויראה לבני הגולה כי באותו היום סמך מלך בבל וכשישמעו אחר כן מפי המגידים כי כן היה באותו היום עצמו שכתב הנביא ידעו כי נביא היה בתוכם ואמת הם דבריו שאומר להם בשם ה' ולא ישמעו עוד אל נביאי השקר

רד"ק יחזקאל שם

Yechezkael received his Nevuah on the very day of 10 Tevet when the Siege of Jerusalem started. It was this prophecy that established him as a true Navi.

7. .... וגם הרמב"ם כתב אחד מארבעה צומות שחל להיות בשבת דוחין אותו לאחר השבת .... וה"ר דוד אבודרהם כתב בהלכות תעניות (עמ' רנד) שעשרה בטבת הוא משונה משאר תעניות שאם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר מפני שנאמר בו (יחזקאל כד:ב) בעצם היום הזה כמו ביום הכפורים .... וכתב עוד דעשרה בטבת חל לפעמים בששי ומתעניין בו ביום ושאר צומות לעולם אין חלים בששי

בית יוסף אורח חיים סימן תקנ

According to the Abudraham, here quoted in the Beit Yosef, other than Yom Kippur, 10 Tevet is the ONLY fast which is not moved if it falls on Shabbat. (This cannot actually happen in our fixed calendar). This is due to a link between Yom Kippur (10 Tishrei) and 10 Tevet, about both of which it is written בעצם היום הזה. It is also the only fast which can fall on a Friday and on which we fast into the beginning of Shabbat. (This is fairly rare - the last time was 2013 and the next is 2020).

What is the unique power of 10 Tevet? The Kli Yakar writes that the siege of Jerusalem by Nevucadnezer lasted for 2 years to give the people an opportunity for teshuva - a opportunity that they missed. 10 Tevet is the starting point of that opportunity and, as with all starting points, has a significant potential. The Lubavitcher Rebbe writes that this is hinted to in the verse in Yechezkel which uses the verse 'samach' for 'laid siege'. 'Samach' also means to support. The siege of Jerusalem had the potential to be its saving, had the people only done teshuva!

8. טובה גדולה עשה עם ישראל כיצד שבעשרה בטבת היו ראויין ישראל לגלות מירושלים שכן הוא אומר (יחזקאל כד) בן אדם כתב לך את שם היום הזה בעצם היום הזה וגו' מה עשה הקב"ה אמר אם יוצאין עכשיו בצנה הם מתים מה עשה המתין להם והגלה

10 Tevet should have been the day of exile, yet Hashem delayed this until the summer to make it possible for us to survive.

9. אך ראית התנחומא ממה שהזכיר לשון עצם היום הזה שפירושו זריחת האור ראשון שנקרא יום סתם שהוא התגלות אור הגנוז וזה היה רק בתשעה באב שאז נולד תיכף משיח .... ולמה נאמר בעצם היום הזה בעשרה בטבת ומזה מדייק המדרש תנחומא שהיו ראויים לגלות בעשרה בטבת והיה ראוי אז להיות כמו תשעה באב

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק ויקרא לחג הפסח

According to Rav Tzaddok HaCohen, the expression 'Etzem Hayom Hazeh' is a reference to the emergence of the 'Or Haganuz' - the hidden light of spirituality which was lost. Although Tisha Be'Av became the actual day on which the destruction (and thus future rebirth) took place, the potential for both of these can be found in 10 Tevet.

10. יש שם ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב

רמב"ם הלכות תעניות פרק ה הלכה א

Our mitzvah on a fast day is to remember the misdeeds of our ancestors and to understand that we are guilty of the same crimes - which is why we have not yet been redeemed.

11. כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה שנאמר (זכריה ח) כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו

רמב"ם הלכות תעניות פרק ה הלכה יט

The key to turn these sad days into simcha is given at the end of the verse from Zecharia that the Rambam quotes here at the end of his Hilchot Ta'anot - והאמת והשלום אהבו! Only by love and peace and honesty - ie mitzvot bein adam lechavero - can redemption be brought.

10 Tevet is a day to focus on personal self-improvement in the area of Bein Adam Lechavero and to understand our national responsibility to other people.

12. א"ל הקב"ה לגבריאל לך ורשום על מצחן של צדיקים תי"ו של דיו כדי שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה וימותו מיד ועל מצחן של רשעים תי"ו של אדם כדי שישלטו בהם מלאכי חבלה נכנסה קטיגוריא לפני הקב"ה אמרה לפניו רבש"ע מה נשתנו אלו מאלו, אמר לה הקב"ה הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים אמרה לו היה בידם למחות ולא מיחו, א"ל גלוי וידוע לפני שאם מיחו בהם לא היו מקבלים מהם אמרה לפניו רבש"ע אם גלוי וידוע לפניך לפניך מי גלוי

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת תזריע סימן ט

The First Temple was destroyed, partly, because the tzaddikim of the time did not accept responsibility for those who were less righteous. This sense of achdut and 'כל ישראל ערבים זה לזה' is critical to the teshuva of a fast day.

13. לך כנוס את כל היהודים וגו' וצומו עלי: מכאן שעיקרו של צום באסיפה, וכן הוא אומר קדשו צום קראו עצרה אספו זקנים ויאל (א יד)

מדרש תהלים מזמור כב:ה

Chazal understand that the main purpose of a fast is the gathering together of the people.

14. א"ר חנא בר בזא א"ר שמעון חסידא: כל תענית שאין בה ממושעי ישראל אינה תענית, שהרי חלבנה ריחה רע, ומנאה הכתוב עם סממני קטרת

כריתות ו:

Any fast without Jewish unity is not considered a fast - all elements of Jewish society must join together just as the ketoret contained some foul-smelling spices which were essential for the overall mitzvah. Note - a צמה is a braid of hair which brings separate strands together in one unit. According to Rav Soloveitchik, this is the root too of the word צום.

B] 8 TEVET - THE TRANSLATION OF THE SEPTUAGINT

The Tur and Shulchan Aruch specify a list of 21 days which are called תעניות צדיקים - days which are not compulsory public fasts but private voluntary fasts for the pious.

15. כתב בה"ג אלו הימים שמתענין בהם ..... בח' בטבת היה מעשה דתלמי המלך .....

טור אורח חיים הלכות תענית סימן תקפ

One of them is 8th Tevet on which the Torah was translated into Greek under the command of Ptolomy

16. מעשה בחמשה זקנים שכתבו לתלמי המלך את התורה יוונית, והיה אותו היום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל, שלא הייתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה. שוב מעשה בתלמי המלך, שכינס שבעים ושנים זקנים, והושיבם בשבעים ושנים בתים, ולא גלה להם על מה כינסם, נכנס אחר כל אחד ואחד מהם, אמר להם, כתבו לי תורת משה רבכם, נתן המקום עצה בלב כל אחד ואחד, והסכימה דעתן לדעת אחת, וכתבו לו תורה בפני עצמה, ושלושה עשר דבר שינו בה ....

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק א

Chazal in mesechet Sofrim record 2 different occasions on which the Torah was translated into Greek by Ptolomy. The first - where he asked 5 Rabbis to translate it - is described as a disaster for the Jewish people like that of the Chet Haegel. The second - by 72 Rabbis - is not described in a negative way. On the contrary, God gave ruach hakodesh to the Rabbis to agree on certain emendations to protect the integrity of the Torah.

A number of reasons are given for why the Greek translation was such a negative event:

- the exposure of the Jewish people to the Greek language and culture, which led to Hellenism.
- the split between the written and oral law which was brought about due to the translation, hence the connection with the Chet Haegel which also brought about a disconnection between Written and Oral Torahs.
- The Torah, in translation, now become a one dimensional book which the whole world felt they could 'master'. Thus the Torah lost its respect in the world. We know it to be the multidimensional infinite word of Hashem; the world regards it as 'bible stories'.

17. שמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חשך בעולם שלשה ימים;

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תענית סימן תקפ

The Shulchan Aruch quotes Megilat Taanit, a very ancient work of Chazal, that darkness descended on the world for 3 days after the translation into Greek. This darkness is reflective of the comments above concerning the obscuring of the multidimensionality of the Torah. The '3' days could be hint to the 3 day nature of this fast - 8, 9 & 10 Tevet.

C] 9 TEVET - THE DEATH OF EZRA

18. .... בט' בו לא כתבו רבותינו על מה הוא

טור אורח חיים הלכות תענית סימן תקפ

9 Tevet is recorded in the Tur (quoting the Behag) as a fast day, although with the enigmatic description that the Rabbis "did not write" what happened on that day.

19. (א) בט' בו לא נודע כו'. - תימה גדולה הא איתא בסליחות של י' בטבת דבט' בו מת עזרא הסופר וצ"ע רב

ט"ז אורח חיים סימן תקפ

The Taz (and other Ashkenazi Acharinon) ask in surprise why the Tur and Shulchan Aruch did not record what happened on 9 Tevet. It is explicit in the Selichot that this day was the death of Ezra!

In fact, the Selichot that the Taz is referring to is the Ashkenazi nusach. The Sefardi selichot refer to the death of Ezra on 10 Tevet. Hence the statement of the Tur and the question of the Taz (who was nusach Ashkenaz)

20. שבתחלה כשנשתכחה תורה מישראל עלה עזרא מבבל ויסדה

סוכה כ.

21. היה בדורו כמו משה, וראוי היה התורה להינתן על ידו כמו ע"י משה ולכן כסהו בתהום. ובמות משה לא ידע איש קבורתו וג' כסה בתהום רבה, ולכן נאמר לא נודע מה היה בו

רבי יונתן אייבשיץ - יערות דבש ח'ב עמ' ע"ד - דרשה ט' טבת תקי"א (1754)

Rav Yehonatan Eibeshitz writes that Ezra and Moshe were strongly connected. Ezra was in fact worthy of the Torah having been given through him. As such, just as the death of Moshe was covered so too the death of Ezra was not publicized on 9 Tevet.

22. מטל פתגמא דיי על ישראל ביד מלאכי דיתקרי שמיה עזרא ספרא:

תרגום יהונתן מלאכי א"א

Targum Yonatan on Malachi identifies Ezra as the prophet Malachi. Thus 9 Tevet is the date of the death of Malachi, the last prophet. Rav Avraham Zechuto (1452-1514) in the Sefer Yuchsin identifies this date **as the day on which prophecy was taken from the Jewish people!** Thus it represents is an very significant paradigm shift in the way humanity could connect with Hashem. This loss of connection is a source on intense mourning. (Compare this with the loss of connection through Torah due to the translation of the Torah into Greek).

Other reasons for the fast on 9 Tevet include:-

- the death of Nechemiah
- the birth of 'Oto Haish'
- the taking of and death of Esther

23. ושמעתי בשם גדול אחד דאז נולד אותו האיש

תוספות חדשים על מגילת תענית

It is brought in the Tosofot Chadashim - a commentary on Megillat Taanit that 9 Tevet is a fast day commemorating the birth of the founder of Christianity. This is perhaps the reason why the Behag wrote that Chazal did not give the reason for the fast.

24. וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁירוּשׁ אֶל בֵּית מְלָכּוֹתוֹ בְּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא חֹדֶשׁ טֵבֵת בְּשָׁנָה שְׁבַע לְמַלְכוּתוֹ

אסתר ב'טז

Esther was kidnapped in the month of Tevet

25. נקט זכר החודש יותר מכל חדשי השנה, להיות שזעל הלכות גדולות ז'ל כתב כל יומי דראוי להתענות כו', וכתב ט' טבת ולא כתב על מה מתענין זו, כי לא כתבו רבותינו טעמו. לכן קאמר שמתה היתה בחודש העשירי בחודש טבת

פירוש מחיר יין של הרמ"א שם

In his perush on the Megilla, the Rema writes that this was also the date of Esther's death.

D] 1 TEVET - THE DAY OF GREAT EXILE OF KING YECHONIAH

The leadership of Eretz Yisrael was exiled to Bavel on 1 Tevet some 11 years before the First Temple was destroyed. Although this was originally a day of mourning, it was later superceded by the events of Chanukah which happened over this date.

E] 23 TEVET - THE EXPULSION FROM PORTUGAL

The expulsion of the Jews from Portugal took place on 23 Tevet in 1497.

F] 5 TEVET - THE DAY THAT THE NEWS OF THE FIRST CHURBAN REACHED BAVEL

26. תניא, אמר רבי שמעון: ארבעה דברים היה רבי עקיבא דורש, ואני אין דורש כמותו .... צום העשירי - זה עשרה בטבת, שבו סמך

מלך בבל על ירושלים, ... ואני איני אומר כן, אלא: צום העשירי - זה חמשה בטבת שבו באת שמועה לגולה שהוכתה העיר, שנאמר (יחזקאל לג:א), וְיָהִי בַשָּׁנָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַּחֲמֵשֶׁה לַחֹדֶשׁ לְגָלוּתָנוּ בָּא אֵלַי הַפֶּלִיט מִירוּשָׁלַם לֵאמֹר הִכְתָּה הָעִיר. ועשו יום שמועה כיום שריפה

ראש השנה יח:

The Gemara records a dispute between R. Akiva and R. Shimon as to when the 'Fast of the Tenth month' (as mentioned in Zecharia) should be. Rabbi Akiva said 10 Tevet, when the siege began and R. Shimon said 5 Tevet, when news of the fall of Jerusalem reached the community in Bavel.

27. ... אלא בארץ ישראל מתענין על המעשה ובגולה על השמועה .... לא נהגו ישראל להתענות אלא בעשרה בטבת על שם המעשה שגדול המעשה יותר מן השמועה

פסיקתא זוטרותא דברים פרשת ואתחנן י:

The Midrash records that R. Shimon's opinion was that the Jews of Eretz Yisrael should fast on 10 Tevet (the siege) and the Jews of the Galut on 5 Tevet (the news). The minhag became for all Jews to fast on the 10th.

28.

והנראה לענ"ד ונפקא מינה לדין גם כן, דאדבע צומות הללו מדברי קבלה אין נקבע להם יום מיוחד עשרה בטבת או חשעה באב וכדומה, רק הדברי קבלה הוא על אלו החדשים דטבת ותמוז ואב ותשרי מחויבים להתענות בהם יום אחד, אבל לא נחייח יום מיוחד רק אחיזה יום שרואה יוכל להתענות רק באלו החדשים^י. וראה לדבר דנפסק [זכריה ח', י"ט] אינו מוזכר אחיזה יום כלל, רק צום הרביעי וצום החמישי וצום העשירי דהיינו החדשים אבל לא באיזה יום. ואביא לך עוד ראיות ברורות בענין זה. דהנה בראש השנה י"ח ע"ב פליגי ר"ע ורבי שמעון, דר"ע סובר צום העשירי היינו עשרה בטבת שבו סמך מלך צלל ורשב"י אומר זה חמשה בטבת שבה שמענו לגולה וכו', וקשה דהם היו חייבין ציית שני דלז היה ששון ושמחה באיזה יום חזי מה עמא דבר ומה היו עושין ציית שני דלז היה ששון ושמחה באיזה יום היו עושין, וציית שני היו תנאים ציית שמאי וציית הלל ויתר מקבלי התורה והיאך שכתו הדבר. וגם שם מוזכר דבתשעה בתמוז הובקעה העיר כמבואר ברמיה [נ"ב, ו'] ואין מתענין בשבעה עשר, ומתרחק רבא דביט שני נחרי בשבעה עשר בו, ומוצא בתוס' שם ד"ה זה, וביט שני חמיר לן על כן מתענין ב"ו. ותמיה גדולה היא יכולין אנחנו לעקור דברי קבלה שהוא כמורה הוה להו לקבוע גם י"ז בו, ואי משום דקשה על הצבור, מ"מ היאך יוכלו לעקור דבר תורה בקום ועשה לאכול ולשתות ואשר עניינם שהוא מדברי קבלה בשעת השמד ח"ו כמבואר בראשונים [רמב"ן במורה האדם]. ועוד דר' יוחנן אמר [תענית כ"ט ע"א] אילו הייתי שם קבעתי צעשירי ורבנן אחלפתא דפורענותא עדיפא, והיאך אילו היה שם היה קובע צעשירי ובי דידיה הדבר תלוי הלא הוא מדברי קבלה כך היה רצוני יתבאר וגזירת הכתוב הוא.

מנחת חינוך ש"א

The Minchat Chinuch has a very interesting chidush (based on the Ritva) that Zecharia originally did not fix the day of the month for each fast (or feast in the time of the Temple). He just fixed the month - "the fast of the tenth". The Rabbis later came to crystallize the specific date for the relevant fasts and thus occasionally differed in approach as to which date was best most appreciated

F] YOM HAKADDISH HAKLALI

In 1949 the Israeli Chief Rabbinate chose 10 Tevet as the national memorial day for the Shoah and the day to say Kaddish for those souls who had perished on unknown dates or who had no relatives to say kaddish for them. They also decided to make Har Zion in Yerushalayim the central site for a Holocaust Memorial. At the time it overlooked the Jordanian occupied Old City. The attempt to designate Har Zion for holocaust memorial was a religious response to the establishment of a secular memorial at Yad Vashem.

Both attempts failed. The Knesset passed a law in 1951 establishing Yom HaShoah on 27 Nissan. This was almost entirely rejected by the religious community since it places a day of mourning in Nissan which is halachically assur (the original Knesset proposal was to have Yom HaShoah on Erev Pesach - the day of the liquidation of the Warsaw Ghetto).

Also, Har Zion largely fell out of use as a Holocaust memorial and Yad Vashem now stands as the main memorial site.

29. בענין החבל שנתלו בו הקדושים בגולה והש"ץ בהר ציון משתמש בו להתאזר בתפלתו.

ע"ד השאלה של וועדת הר ציון, בענין מה שהביאו העולים חבל עב שהסירו מעל אחד העצים בעיר אחת שבמדינת פולין שנתלו עליו מאחינו בית ישראל הי"ד ומנהלי הוועדה הנ"ל הנהיגו שבזמן שמתאספים ביום עשרה בטבת בבהכ"נ של הר ציון להתפלל ולהזכיר נשמות ההרוגים הקדושים הי"ד אז יתאזר החזן בחבל זה, ועכשיו הם שואלים אם אין חשש איסור בזה.

לענ"ד נראה ברור שהמנהג הזה צריכים לבטלו ויש בו איסור ע"פ דין ..... החבל העב שנתלו עליו יש לו דין סודר שנחנק בו וצריך קבורה והוא אסור בהנאה וא"כ אסור להשתמש בו שיחגור אותו החזן על מלבושיו, והוא איסור דאורייתא דיליף לי' מקרא כנ"ל.

שו"ת קול מבשר חלק א סימן נח

The she'ela concerns a minhag to daven on Har Zion on 10 Tevet using a gartle a rope that was used in the Shoah to hang Jews! The teshuva is actually that this is assur (the rope actually needs to be buried) but it shows the original strength of feeling for 10 Tevet.